

S R A W O Z D A N I E

**z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Świdnicy**

w 2013 roku

1. Wprowadzenie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy jest gminną jednostką organizacyjną, realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej, działającą na podstawie statutu nadanego Uchwałą nr III/9/10 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 28 grudnia 2010 r.

W 2013 r. Ośrodek realizował zadania własne gminy i zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz koordynował realizację zadań ujętych w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Świdnicy na lata 2011-2018 i gminnych programach: Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015, Promocji Zdrowia Psychicznego i Zapobiegania Zaburzeniom Psychicznym na lata 2012-2015, Wspierania Rodziny na lata 2012-2014, Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasto Świdnica na 2013 rok.

Aktualnie, na podstawie Regulaminu Organizacyjnego nadanego Zarządzeniem nr 10/2014 Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy z dnia 5 lutego 2014 r., w strukturach Ośrodka wyodrębnione są następujące komórki organizacyjne:

Tabela nr 1. Zatrudnienie na dzień 05. 02. 2014 r.

komórka organizacyjna	etaty
Dyrektor	1
Zastępca Dyrektora	1
Dział Świadczeń Pomocy Społecznej	7
Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych	8
Dział Administracyjno-Organizacyjny	7
Dom Dziennego Pobytu „Przystań”	12
Biuro Projektów Społecznych	0
Dział Finansowo-Księgowy	3
Dział Pomocy Środowiskowej:	28
Koordynator	1
Sekcja terenowa nr 1	6
Sekcja terenowa nr 2	7
Sekcja terenowa nr 3	6
Sekcja terenowa nr 4	6
Zespół ds. usług opiekuńczych	2
Dział Pomocy Specjalistycznej	7
Radca prawny	0,63
Główny specjalista ds. kadr i płac	1
ŁĄCZNIE:	75,63

Pracownicy Ośrodka posiadają wykształcenie i kwalifikacje zgodne z wymaganiami ustawowymi. Systematycznie podnoszą umiejętności, poprzez udział w szkoleniach i warsztatach organizowanych przez Ośrodek oraz podmioty zewnętrzne. Stosownie do art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, Ośrodek zatrudnia pracowników socjalnych „proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tysiące mieszkańców” – 32 pracowników socjalnych, w tym 30 w rejonach opiekuńczych.

Na wniosek Dyrektora Ośrodka, w 2013 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski, nagroził Medalem Złotym I stopnia za Długoletnią Służbę 4 pracowników socjalnych

i 1 pracownika administracyjnego oraz Medalem Srebrnym II stopnia za Długoletnią Służbę 2 pracowników socjalnych.

Ośrodek dysponuje budynkami przy:

- ul. Wałbrzyskiej 15 – siedziba główna,
 - ul. Franciszkańskiej 7 – siedziba Sekcji terenowych nr 2 i 4 oraz Działu Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych,
 - ul. Saperów 27 – siedziba Sekcji terenowej nr 1 oraz Domu Dziennego Pobytu „Przystań”,
 - ul. Westerplatte 47 – siedziba Sekcji terenowej nr 3
- oraz mieszkaniem chronionym przy ul. Kopernika 9e/1.

W 2013 r. przeprowadzono remont parteru budynku przy ul. Franciszkańskiej 7. Przystosowano i wyposażono pomieszczenia do pracy pracowników socjalnych, pracowników administracyjno-biurowych oraz do prowadzenia konsultacji indywidualnych przez psychologa. Przygotowano pomieszczenie konferencyjne do prowadzenia grup wsparcia, szkoleń i spotkań oraz dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W realizacji zadań Ośrodek współdziała z organami administracji rządowej i samorządowej oraz organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej.

2. Budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował zadania wynikające z ustaw o: pomocy społecznej, świadczeniach rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych. Realizował projekt systemowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej oraz zadania wynikające z programów przyjętych na podstawie ustaw o: wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przeciwdziałaniu narkomanii, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ochronie zdrowia psychicznego.

Środki na realizację zadań pomocy społecznej pochodzą ze środków budżetu miasta i z dotacji rządowych, a zadania dzieli się odpowiednio na zadania własne i zadania zlecone.

Tabela nr 2. Wydatki z podziałem na źródło finansowania.

źródło finansowania	2011	2012	2013
środki z budżetu gminy	6.692.050 zł w tym: 217.529 zł ¹ 776.154 zł ²	7.435.217 zł w tym: 189.685 zł ¹ 730.442 zł ²	8.421.600 zł w tym: 547.431 zł ¹ 768.199 zł ²
środki z budżetu państwa	14.063.817 zł w tym: 10.419.000 zł ³	14.193.162 zł w tym: 10.455.463 zł ³	15.386.358 zł w tym: 10.194.061 zł ³
środki z Unii Europejskiej	190.239 zł	364.938 zł	272.532 zł
łącznie	20.946.106 zł	21.993.317 zł	24.080.490 zł

¹ środki pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

² Dom Dziennego Pobytu „Przystań”

³ Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych

Tabela nr 3. Wydatki z podziałem na zadania.

zadania	wydatki		
	2011	2012	2013
zadania własne gminy	10.123.788 zł	11.172.916 zł	13.223.404 zł
zadania zlecone gminie	10.632.079 zł	10.455.463 zł	10.584.554 zł
zadanie z Unii Europejskiej „Kapitał ludzki”	190.239 zł	364.938 zł	272.532 zł
łącznie	20.946.106 zł	21.993.317 zł	24.080.490 zł

3. Świadczenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej w formie wsparcia finansowego, usług, pomocy w naturze oraz w postaci pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego. Kieruje również do domów pomocy społecznej osoby wymagające całodobowych usług opiekuńczych. Przyznanie pomocy następuje w formie decyzji administracyjnej wydawanej na wniosek pracownika socjalnego, po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania osoby oczekującej pomocy.

Tabela nr 4. Świadczeniobiorcy pomocy społecznej.

rok	pomoc we wszystkich formach		w tym: pomoc finansowa	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin	liczba osób w rodzinach
2011	1.916	3.553	1.731	3.289
2012	1.951	3.584	1.727	3.224
2013	2.009	3.713	1.825	3.434

Liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej w 2013 r. nieznacznie wzrosła w stosunku do lat poprzednich, w tym liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy we wszystkich formach o 3,6% i korzystających z pomocy finansowej o 6,5%, w stosunku do 2012 r.

Od dnia 1 października 2012 r. kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń finansowych z pomocy społecznej wynosi dla osoby samotnie gospodarującej 542 zł i dla osoby w rodzinie 456 zł. Wsparcie finansowe realizowane jest w formach pieniężnych oraz niepieniężnych, przy spełnieniu przesłanek wymienionych w ustawie o pomocy społecznej.

Tabela nr 5. Świadczenia według powodu przyznania.

powód przyznania pomocy	2011		2012		2013	
	liczba rodzin	liczba osób w rodzinie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinie	liczba rodzin	liczba osób w rodzinie
ubóstwo	1.095	2.061	1.158	2.142	1.363	2.574
sieroctwo	2	6	2	8	4	10
bezdomność	96	112	118	140	109	128
bezrobocie	1.098	2.351	1.104	2.294	1.274	2.631
niepełnosprawność	707	1.151	716	1.139	733	1.179
długotrwała lub ciężka choroba	887	1.408	920	1.466	938	1.653
przemoc w rodzinie	17	50	26	66	40	112
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	123	529	143	591	155	673
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	293	1.022	319	1.066	353	1.197
trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0
trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	58	91	65	92	68	93
alkoholizm lub narkomania	96	177	116	205	146	252
zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	0	0	17	31	21	43
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

Wiodącą przyczyną korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było bezrobocie towarzyszące ubóstwu, stanowiące powód przyznania pomocy w 63,4% spośród rodzin korzystających z pomocy we wszystkich formach. Przy tym największą grupę odbiorców stanowią nadal rodziny, w których przyczyn ubóstwa należy doszukiwać się w sytuacji zdrowotnej członków rodziny. W 2013 r. niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba stanowiły powód przyznania pomocy 83,2% rodzin korzystających z pomocy we wszystkich formach. Częściej również, w stosunku do lat poprzednich, pomoc przyznawana była rodzinom objętym działaniami w ramach programów: przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomani, przemocy w rodzinie i wspierania rodziny.

3.1. Pomoc materialna.

System świadczeń pieniężnych obejmuje największą grupę odbiorców, którą stanowiło 90,8% rodzin korzystających z pomocy we wszystkich formach. Przyznawanie świadczeń na bieżące potrzeby rodziny jest rozumiane, jako wsparcie w prowadzonej pracy socjalnej mającej na celu usamodzielnienie klienta. Świadczenia finansowe udzielane są w szczególności w formie zasiłków stałych i okresowych, na realizację których środki finansowe przekazywane są z budżetu państwa w formie dotacji oraz zasiłków celowych, realizowane ze środków pochodzących z dochodów własnych gminy.

Tabela nr 6. Świadczenia pieniężne w formie zasiłków.

forma pomocy	2011			2012			2013		
	liczba		kwota świadczeń w zł	liczba		kwota świadczeń w zł	liczba		kwota świadczeń w zł
	rodzin	osób w rodzinie		rodzina	osób w rodzinie		rodzina	osób w rodzinie	
zasiłek celowy	1.669	3.187	1.295.747	1.644	3.049	1.333.712	1.281	2.396	1.390.176
zasiłek celowy specjalny	481	971	158.896	470	910	192.176	412	802	167.419
zasiłek okresowy	881	1.834	1.166.753	905	1.837	1.261.447	1.094	2.62	1.967.453
zasiłek stały	282	349	995.751	275	349	1.062.729	297	367	1.317.711

Spośród świadczeń pieniężnych największe wydatki poniesiono na zasiłki celowe, adresowane do osób o najniższych dochodach, z przeznaczeniem na „zaspakajanie niezbędnej potrzeby bytowej”. Liczba rodzin, którym przyznano to świadczenie zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 22,1%. Pozwoliło to na przyznawanie wyższych kwot świadczeń na rodzinę – średnio 1.085 zł rocznie (o 274 zł więcej niż w roku poprzednim).

Zasiłek celowy specjalny przyznawany jest w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe.

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, niemożliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Zasiłek stały przysługuje osobie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy. Oba świadczenia wypłacane są do wysokości różnicy między kryterium dochodowym a osiąganym dochodem, na warunkach określonych w ustawie. Liczba rodzin korzystających z tych form pomocy wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 20,9% w przypadku zasiłku okresowego i o 8% w przypadku zasiłku stałego.

Głównym kryterium uprawniającym do świadczeń rodzinnych jest przeciętny miesięczny dochód netto, w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Aktualnie przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 539 zł. Gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 623 zł.

Tabela nr 7. Zasiłek rodzinny i dodatki.

forma świadczenia	liczba osób		
	2011	2012	2013
zasiłek rodzinny	2.469	2.143	2.029
dodatek z tytułu urodzenia dziecka	198	136	106
dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	116	94	72
dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	197	183	156
dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	353	322	306
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	181	180	182
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	1.761	1.532	1.466
dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	23	20	18

Niezależnie od wysokości dochodu, przyznawane są jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka, zasiłek pielęgnacyjny przeznaczony dla niepełnosprawnych dzieci, osób dorosłych niepełnosprawnych w stopniu znacznym i osób, które ukończyły 75 lat oraz świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności przy spełnieniu wskazań wynikających z ustawy.

Tabela nr 8. Pozostałe świadczenia rodzinne.

forma świadczenia	liczba osób		
	2011	2012	2013
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	537	469	330
zasiłek pielęgnacyjny	1.033	1.056	1.064
świadczenie pielęgnacyjne	188	205	164
specjalny zasiłek opiekuńczy	-	-	15

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również działania w zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wobec dłużników alimentacyjnych.

Tabela nr 9. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

świadczenia	liczba osób		
	2011	2012	2013
fundusz alimentacyjny	642	538	609

Tabela nr 10. Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

rodzaj działania	2013
zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa niealimentacji	212
wnioski do Starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	164
informacja o przyznanych świadczeniach	253
wywiad z dłużnikiem alimentacyjnym	222
sporządzenie zawiadomienia o wszczęciu postępowania w sprawie zwrotu przez dłużnika alimentacyjnego świadczeń wypłaconych osobie uprawnionej	431
decyzje o zwrot przez dłużnika alimentacyjnego świadczeń wypłaconych osobie uprawnionej	431

upomnienia kierowane do dłużnika alimentacyjnego	351
tytuły wykonawcze	401

Działania wobec dłużników alimentacyjnych są finansowane dzięki środkom, które gmina egzekwuje od dłużników alimentacyjnych. Kwoty te stanowią dochód własny gminy.

Tabela nr 11. Kwoty wyegzekwowane od dłużników alimentacyjnych w ramach funduszu alimentacyjnego.

miejsce przekazania	2011	2012	2013
należności gminy wierzyciela	80.288 zł	66.595 zł	82.914 zł
należności gminy dłużnika	21.802 zł	62.971 zł	72.467 zł
budżet państwa	170.131 zł	203.408 zł	259.188 zł
dochody od innych gmin	21.078 zł	24.259 zł	21.648 zł
odsetki	21.348 zł	26.969 zł	43.743 zł
łącznie	314.647 zł	384.202 zł	479.960 zł

Kwoty wyegzekwowane w ramach zaliczki alimentacyjnej stanowią należności sprzed 2009 r.

Tabela nr 12. Kwoty wyegzekwowane od dłużników alimentacyjnych w ramach zaliczki alimentacyjnej.

miejsce przekazania	2011	2012	2013
dochody gminy	38.513 zł	36.004 zł	28.970 zł
dochody państwa	38.532 zł	36.002 zł	28.969 zł
łącznie	77.045 zł	72.006 zł	57.939 zł

Realizując pomoc materialną dla dzieci i młodzieży uczącej się, Ośrodek wypłaca stypendia szkolne oraz zasiłki szkolne.

Tabela nr 13. Dzieci i młodzież ucząca się, korzystająca z pomocy materialnej.

świadczenia	liczba osób		
	2011	2012	2013
stypendia szkolne	686	743	836
zasiłki szkolne	65	138	103

3.2. Pomoc niematerialna.

Obowiązkiem gminy jest realizacja zadań, które zabezpieczają minimum ludzkiego bytowania, jak zapewnienie ubrania, jednego gorącego posiłku i miejsca do spania każdej osobie tego pozbawionej. Pomoc niematerialna udzielana jest osobom starszym i niepełnosprawnym, z zaburzeniami psychicznymi, a także osobom, które ze względu na chorobę alkoholową lub inne uzależnienia mają tendencje do marnotrawienia środków publicznych. Pomoc ta realizowana jest w formie rzeczowej i instytucjonalnej.

Tabela nr 14. Świadczenia finansowe realizowane w formie niepieniężnej.

forma pomocy	2011			2012			2013		
	liczba		kwota świadczeń w zł	liczba		kwota świadczeń w zł	liczba		kwota świadczeń w zł
	rodzin	osób w rodzinie		rodzin	osób w rodzinie		rodzin	osób w rodzinie	
schronienie	76	76	157.173	73	79	194.025	73	77	194.134
posiłek	587	1.677	660.902	460	1.366	742.479	384	1.150	521.754
zapewnienie ubrania	407	820	32.565	369	369	29.998	523	523	44.900
usługi opiekuńcze	232	246	923.809	232	251	938.362	204	221	803.966
specjalistyczne usługi opiekuńcze	15	16	132.377	12	13	99.331	8	8	67.470
sprawienie pogrzebu	10	10	10.555	12	12	16.539	4	4	5.137
kierowanie do domu pomocy społecznej	48	48	773.614	67	67	1.086.894	72	72	1.370.611

Osoby wymagające całodobowej opieki kierowane są do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu: dla osób w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych, przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych fizycznie, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie. Liczba osób kierowanych do domów pomocy społecznej systematycznie wzrasta, o 7,5% w stosunku do 2012 r. i o 50% w stosunku do 2011 r. Potrzeby w zakresie umieszczenia w placówce są realizowane na bieżąco.

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania na rzecz osób, które ze względu na stan zdrowia lub/i wiek wymagają pomocy osób drugich realizowane są przez opiekunki społeczne zatrudnione przez Polski Komitet Pomocy Społecznej. Usługi na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone są przez opiekunki zatrudnione przez Caritas Diecezji Świdnickiej. W 2013 r. usługi opiekuńcze świadczone na rzecz 214 rodzin, w których 206 osób korzystało z usług opiekuńczych i 8 osób ze specjalistycznych usług opiekuńczych.

Tabela nr 15. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania.

rok	liczba odbiorców	liczba godzin
2011	233	110 953
2012	233	94.784
2013	206	80.245

Zakres i wymiar świadczonych usług dostosowany jest do indywidualnych potrzeb i oczekiwań świadczeniobiorców. Dodatkowo część osób wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych korzysta z pracy wolontariuszy, realizujących pracę na rzecz świdnickich seniorów, w zamian za uzyskanie umorzenia zadłużenia czynszowego.

Tabela nr 16. Umorzenia zaległości wolontariuszom w 2013 r.

liczba osób skierowanych do prac w ramach wolontariatu	60
liczba osób, którym umorzono zaległości	32
łącznie kwota umorzenia	118.401,36 zł

źródło: Referat Gospodarki Mieszkaniowej Urzędu Miejskiego w Świdnicy

Obowiązkiem gminy jest zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej. W 2013 r. w pieczy zastępczej przebywało 43 dzieci, z czego 26 dzieci umieszczono w 2013 r., w tym:

- w rodzinie zastępczej zawodowej przebywało 9 dzieci, w tym 6 umieszczonych w 2013 r.
- w rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia opiekuńczego przebywało 1 dziecko umieszczone w 2013 r.
- w rodzinie zastępczej spokrewnionej przebywało 9 dzieci, w tym 5 umieszczonych w 2013 r.
- w niezawodowej rodzinie zastępczej przebywało 1 dziecko

- w placówce opiekuńczo-wychowawczej przebywało 23 dzieci, w tym 14 umieszczonych w 2013 r.

W przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gmina ponosi opłatność w wysokości 10% w pierwszym roku, 30% w drugim roku i 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W 2013 r. w ramach środków Ośrodka wydatkowano na powyższy cel 107.788,74 zł.

Najważniejszym zadaniem w pomocy środowiskowej jest praca socjalna, która skupia się na rozwiązywaniu problemów osób i rodzin, poprzez motywowanie do samodzielnego działania i asystowania w rozwiązywaniu problemów. Jednym z jej elementów jest kontrakt socjalny, zawierany z osobą ubiegającą się o pomoc, określający uprawnienia i zobowiązania stron, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny. W 2013 r. kontraktem socjalnym objętych było 57 osób, w tym 15 w ramach projektu systemowego „Uwierz we własne siły”.

Pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na bieżąco prowadzą rozeznanie w środowisku, dokonują systemowej diagnozy rodziny, badając jej możliwości samodzielnego przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych. W 2013 r. pod opieką pracowników poszczególnych rejonów znajdowały się łącznie m.in.:

- 192 rodziny uwikłane w problemy uzależnień, z czego w 83 zdiagnozowano chorobę alkoholową,
- 37 rodzin z dziećmi ze środowisk zagrożonych uzależnieniami, objętych monitorowaniem i motywowanymi do podjęcia terapii przez rodziców,
- 33 rodziny z dziećmi do ukończenia 17 roku życia, w których dominującą przyczyną kryzysu w rodzinie jest przemoc,
- 5 rodzin umieszczonych w placówkach dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym 6 osób dorosłych i 13 dzieci,
- 98 osób ze zdiagnozowaną chorobą psychiczną,
- 23 osoby, wobec których istnieje podejrzenie występowania choroby psychicznej, niezdiagnozowanych,
- 13 osób ubezwłasnowolnionych całkowicie, w tym 12 z ustanowionym opiekunem,
- 4 osoby ubezwłasnowolnione częściowo, w tym 4 z ustanowionym kuratorem.

Szczególnym nadzorem objęte są rodziny z dziećmi, zagrożone przemocą oraz demoralizacją nieletnich. Pracownicy socjalni w asyście funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji, od poniedziałku do piątku, w ramach dyżurów popołudniowych w godzinach od 15.30 do 17.30, monitorują środowiska wskazane, jako zagrożone demoralizacją nieletnich. W 2013 r. zrealizowano 199 dyżurów popołudniowych w 415 środowiskach objętych patronażem.

4. Pomoc specjalistyczna.

Zadaniem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej jest organizowanie i zapewnienie poradnictwa specjalistycznego. W 2013 r. psycholog Ośrodka:

1. w ramach konsultacji udzielanych podopiecznym Domu Dziennego Pobytu „Przystań” i ich rodzinom odbył 140 rozmów o charakterze konsultacyjno-wspierającym, prowadził zajęcia psychoedukacyjne oraz uczestniczył w pracach Zespołu Terapeutyczno-Opiekuńczo-Rehabilitacyjnego,
2. klientom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz ich rodzin:
 - udzielił 317 konsultacji indywidualnych w ramach pierwszego kontaktu,
 - odbył 55 wizyt domowych u podopiecznych,
3. w ramach Centrum Wolontariatu przeszkolił 34 wolontariuszy oraz udzielał konsultacji wolontariuszom,
4. prowadził grupę wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich, we współpracy z terapeutą zatrudnionym na zlecenie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w której uczestniczyło do 10 osób.

Klienci Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej mogą również korzystać z poradnictwa i konsultacji udzielanych przez radcę prawnego zatrudnionego w Ośrodku. W 2013 r. radca prawny udzielił 334 konsultacji, 151 osobom, z zakresie spraw: dotyczących opieki na dzieckiem, kontaktów z dzieckiem, alimentacyjnych, rozwodowych, separacyjnych, o zaprzeczenie ojcostwa, również w zakresie odwołań od decyzji organów rentowych, od wypowiedzeń umów o pracę, stwierdzenia nabycia spadku, zachowku oraz obrony w postępowaniu windykacyjnym.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych Ośrodek zapewnia wsparcie asystenta rodziny. W 2013 r. realizacja zadania została zlecona w trybie otwartych konkursów ofert, na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Fundacji Ziemi Świdnickiej na Rzecz Wspierania Profesjonalnej Pomocy „SKSK”. Asystent rodziny, po analizie sytuacji

rodziny z pracownikiem socjalnym oraz pozostałymi specjalistami (kurator, pedagog szkolny, dzielnicowy) sporządza plan pracy z rodziną. Określa jakie braki i potrzeby występują w rodzinie, cele do osiągnięcia oraz zadania służące ich osiągnięciu. W 2013 r. zadanie realizowało 4 asystentów rodziny, w wymiarze 40 godz. tygodniowo. Ze wsparcia korzystało 75 rodzin, w których przebywało łącznie 189 dzieci. 11 spośród tych rodzin zobowiązanych zostało do pracy z asystentem przez sąd. W wyniku realizacji zadania 18 rodzin zakończyło pracę z asystentem rodziny, w tym: 7 ze względu na osiągnięcie celu, 8 ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę, 2 ze względu na brak efektów i 1 ze względu na zmianę metody pracy.

Na realizację zadania w 2013 r. przyznano dotację w wysokości 163.000 zł, z czego kwota 84.683,76 zł została pokryta w ramach środków pozyskanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej z rezerwy celowej budżetu państwa.

W celu skutecznego udzielania wsparcia podopiecznym, Ośrodek stosuje metody pracy interdyscyplinarnej. Stale współpracuje ze specjalistami, w szczególności ze szkołami, Komendą Powiatową Policji, kuratorami, asystentami rodziny, w zakresie diagnozowania sytuacji i rozeznania potrzeb rodziny, planowania i realizacji pracy z rodziną oraz monitorowania wspólnych klientów. Odbywa się to poprzez spotkania, wymianę informacji, opracowywanie procedur, udział w szkoleniach, ale przede wszystkim w ramach pracy Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Obsługę organizacyjno-techniczną Komisji i Zespołu zapewnia Ośrodek.

Posiedzenia Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbywają się w siedzibie Ośrodka w każdą pierwszą środę danego miesiąca, dodatkowo w uzasadnionych przypadkach przewodniczący może zwołać kolejne posiedzenie. W 2013 r. odbyło się 15 posiedzeń. Podkomisja ds. osób nadużywających alkoholu obyla 19 posiedzeń, w celu przeprowadzenia rozmów i motywowania do zmiany w zachowaniu, ustalenia dalszego postępowania w sprawie, dokumentowania działań. W wyniku pracy Komisji rozpatrzono 424 sprawy, przeprowadzono 133 rozmowy motywacyjne, biegli sporządzili 50 opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu oraz wskazania zakładu leczenia, skierowano 62 wnioski do Sądu o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie odbywają się w siedzibie Urzędu Miejskiego w Świdnicy lub innym wyznaczonym miejscu. W 2013 r. Ośrodek zorganizował 4 spotkania Zespołu. Postępowania w indywidualnych przypadkach prowadzą grupy robocze powoływane w drodze zarządzeń Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego, których spotkania odbywają się w siedzibie Ośrodka. W 2013 r. w wyniku złożonych Niebieskich Kart A pracę realizowało 112 grup roboczych, które dla każdej uruchomionej procedury ustaliły indywidualny plan pomocy, na podstawie sporządzonej diagnozy sytuacji rodziny i ustalonych potrzeb. W wyniku pracy grup roboczych Zespołu zakończono 51 prowadzonych postępowań, w tym 6 wszczętych w 2012 r., sporządzono 11 doniesień do prokuratury, złożono 26 wniosków do Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

W 2013 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej został poddany kompleksowej kontroli Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego, w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Za okres objęty kontrolą, tj. od 1 stycznia 2012 r. do 12 listopada 2013 r., wydano ocenę pozytywną z nieprawidłowością. W zakresie pracy grup roboczych, dokonano analizy 10 losowo wybranych procedur „Niebieskie Karty”. W oparciu o przedłożoną dokumentację oraz złożone wyjaśnienia ustalono, że procedura realizowana jest zgodnie z obowiązującymi przepisami. Stwierdzona w toku kontroli nieprawidłowość dotyczyła nie uczestniczenia dwóch członków Zespołu Interdyscyplinarnego w większości posiedzeń. Zalecono niezwłocznie zobowiązać członków Zespołu do regularnego uczestniczenia w posiedzeniach.

W celu pełniejszej integracji osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną m.in. poprzez aktywizację tych osób, w 2013 r. przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej utworzone zostało stanowisko ds. osób niepełnosprawnych. Do zadań pracownika należy rozpoznawanie potrzeb oraz przygotowywanie propozycji szczegółowych rozwiązań problemów poruszanych przez osoby niepełnosprawne. Odbywa się to poprzez prowadzoną działalność informacyjną i doradczą. Pracownik udziela konsultacji otwartych i indywidualnych w ramach dyżurów pełnionych w każdy piątek w godz. od 11.00 do 14.00 w siedzibie Sudeckiego Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych przy ul. Długiej 33.

5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

W realizacji zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej aktywnie uczestniczą organizacje pozarządowe, realizujące świadczenia w formie niepieniężnej, w szczególności w zakresie:

- udostępniania używanej odzieży – Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Świdnicy i Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejsko-Gminny w Świdnicy,
- zaopatrzenia w artykuły spożywcze – Polski Komitet Pomocy Społecznej w ramach Banku Żywności,
- prowadzenia jadalni dla najuboższych mieszkańców Świdnicy oraz zaopatrzenia w produkty spożywcze – Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Kołu w Świdnicy i Caritas Diecezji Świdnickiej,
- świadczenia usług opiekuńczych – Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejsko-Gminny w Świdnicy i Caritas Diecezji Świdnickiej.

Ośrodkowi powierzono również nadzór i kontrolę wykonania zadań z zakresu pomocy społecznej oraz ochrony i promocji zdrowia i wydatkowania dotacji przyznanych w 2013 r. na ten cel w drodze otwartych konkursów ofert ogłaszanych przez Prezydenta Miasta Świdnicy, na łączną kwotę 950.370 zł. W ramach programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, realizację zadań powierzono w zakresie:

1. prowadzenia jadalni:
 - Towarzystwu Pomocy im. św. Brata Alberta Kołu w Świdnicy,
 - Caritas Diecezji Świdnickiej,
2. pozyskiwania i dystrybucji żywności:
 - Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej Zarządowi Miejsko-Gminnemu w Świdnicy,
3. prowadzenia punktu pomocy psychologiczno-pedagogiczno-prawnej z telefonem zaufania:
 - Fundacji Centrum Praw Kobiet z Wrocławia,
4. prowadzenia świetlic środowiskowych z programem socjoterapeutycznym dla dzieci i młodzieży:
 - Caritas Diecezji Świdnickiej,
 - Fundacji Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”,
 - Stowarzyszeniu Przyjaciół Dzieci Chorych „Serce”,
 - Fundacji Ziemi Świdnickiej na Rzecz Wspierania Profesjonalnej Pomocy „SKSK”,
5. prowadzenia hostelu dla ofiar przemocy w rodzinie:
 - Fundacji Pomocy Biednym Dzieciom „Ut Unum Sint”,
6. wspierania działań mających na celu promocję zdrowego i trzeźwego stylu życia wśród osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin:
 - Stowarzyszeniu Klub Abstynenta „ACCESS”,
7. edukacji w zakresie pierwszej pomocy oraz promocji honorowego dawstwa krwi i oświaty zdrowotnej:
 - Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi Oddziałowi Rejonowemu w Świdnicy,
8. udzielania wsparcia osobom chorym, niepełnosprawnym, w wieku senioralnym i ich rodzinom:
 - Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Kołu w Świdnicy,
 - Towarzystwu Przyjaciół Chorych „Hospicjum”,
 - Polskiemu Związkowi Niewidomych Okręgowi Dolnośląskiemu Kołu w Świdnicy,
 - Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej Zarządowi Miejsko-Gminnemu w Świdnicy,
9. działań promujących zdrowy styl życia:
 - Świdnickiemu Uniwersytetowi III Wieku,
 - Fundacji „Dr Clown” w Warszawie,
10. praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych uzależnieniami, przemocą:
 - Fundacji Ziemi Świdnickiej na Rzecz Wspierania Profesjonalnej Pomocy „SKSK”.

6. Programy pomocy realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

6.1. Pomoc państwa w zakresie dożywiania.

Ośrodek realizuje dożywianie w ramach wieloletniego programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, poprzez finansowanie posiłków i w formie zasiłków celowych na zakup posiłków lub żywności. Nieodpłatne dożywianie przyznawane jest osobom i rodzinom, których dochód na osobę nie

przekracza 200% kryterium dochodowego. Średni koszt posiłków pokrywanych w ramach programu wyniósł 6,88 zł.

Tabela nr 17. Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w 2013 r.

formy świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
posiłek dla dzieci do 7 roku życia	136	75.184 zł
posiłek w szkolne dla dzieci w wieku szkolnym, do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	394	361.580 zł
posiłek dla osób dorosłych w stołówce	127	84.990 zł
zasiłek celowy	288	140.346 zł
doposażenie kuchni (DDP „Przystań”)	-	6.900 zł
łącznie:	945	669.000 zł

Miasto finansuje obiady dwudaniowe dla dzieci spożywających posiłki w szkołach. Szczególny nacisk położono na to, by dzieci spożywały posiłki na terenie placówki. Przyjęto zasadę, że rodzice nie pobierają posiłków na wnos, poza wyjątkowymi sytuacjami. Daje to pewność, że pomoc w postaci dożywiania jest realizowana zgodnie z przeznaczeniem. Pracownicy socjalni i pedagodzy szkolni podejmują działania w celu objęcia dożywianiem wszystkich tego wymagających dzieci, uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, w szczególności z rodzin dysfunkcyjnych. W 2013 r. z całodziennego wyżywienia w przedszkolach i żłobkach korzystało 84 dzieci, wydano 8.585 posiłków. Z pełnego obiadu korzystały 573 osoby, wydano 67.282 posiłki, z czego 77% stanowiły posiłki w szkolne dla dzieci w wieku szkolnym, do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej.

Z dożywiania w ramach programu w 2013 r. nie korzystało 12 osób, które według rozeznania pracowników socjalnych wymagają dożywiania, z powodu niechęci do tej formy pomocy, w tym: 5 dzieci do 7 r.ż., 3 uczniów w wieku szkolnym, do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej i 4 osoby dorosłe.

Tabela nr 18. Koszt realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

koszt programu	2013
dotacja z budżetu Wojewody	349.000 zł
środki MOPS	320.000 zł
łącznie:	669.000 zł

Na terenie Miasta realizowana jest również dystrybucja żywności za pośrednictwem organizacji pozarządowej Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej Zarządu Miejsko-Gminnego w Świdnicy w ramach Banku Żywności. Źródłem pozyskiwania produktów spożywczych są zbiórki publiczne, producenci i hurtownicy oraz rezerwy unijne. Rozdział żywności odbywa się we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz za pośrednictwem organizacji z terenu Miasta, wspierających w tej formie swoich członków. W 2013 r. Stowarzyszenie pozyskało i rozdysponowało żywność unijną o łącznej masie 133.325,24 kg, z której skorzystało łącznie 3.000 osób. Ośrodek wydał skierowania do korzystania z żywności 1.114 rodzinom (720 dzieci w tych rodzinach).

6.2. Uwierz we własne siły.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował projekt systemowy aktywnej integracji społeczno-zawodowej „Uwierz we własne siły”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego – Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Uczestnikami projektu było 15 osób z wykształceniem nie wyższym niż średnie, nieaktywnych zawodowo, poszukujących pracy, w tym 11 kobiet i 4 mężczyzn. Z uczestnikami zawarto kontrakty socjalne oraz objęci zostali wsparciem materialnym.

Realizacja projektu odbywała się poprzez zastosowanie instrumentów:

- aktywizacji społecznej, w tym:

- diagnoza funkcjonalności-dysfunkcjonalności rodziny
- wsparcie specjalistów
- szkolenia w zakresie zarządzania budżetem domowym, dbania o czystość i porządek w gospodarstwie domowym, komunikacji i asertywności, zdrowego stylu życia i z zakresu potrzeb dziecka

aktywizacji edukacyjnej, w formie kursów zawodowych:

- opiekun osoby starszej i/lub niepełnosprawnej z językiem obcym – 6 osób
- sprzedawca z obsługą kasy fiskalnej i minimum sanitarnym-nowoczesny sprzedawca – 5 osób
- magazynier z obsługą wózka widłowego wraz z butlą gazową – 4 osoby

i aktywizacji zawodowej, w tym:

- warsztaty grupowe z doradcą zawodowym – 2 spotkania, 10 godz., 15 osób
- konsultacje indywidualne z doradcą zawodowym – 15 osób po 2,5 godz., łącznie 37,5 godz.

Wszystkie osoby objęte projektem ukończyły formy w nim przewidziane.

7. Wiodące zadania do realizacji przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2014 r.

W 2014 r. pracownicy socjalni sekcji terenowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej realizować będą programy aktywności lokalnej, w celu angażowania mieszkańców poszczególnych dzielnic do działania. Założeniem jest, by mieszkańcy sygnalizowali występowanie określonych problemów i wspólnie poszukiwali rozwiązania, poprzez współpracę lokalnej społeczności z zainteresowanymi instytucjami, organizacjami, parafią, czy osobami prywatnymi – mobilizacja i zaangażowanie mieszkańców w rozwiązywanie i współuczestniczenie w rozwiązywaniu lokalnych problemów.

Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej będzie koncentrować się na wzmocnieniu rodzin, w szczególności wielodzietnych, z małymi dziećmi, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz samotnych rodziców. Do działań tych należy m.in. zapewnienie wsparcia asystenta rodziny. Aktualnie w pracę z rodziną zaangażowanych jest 4 asystentów rodziny. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, każdy z nich może objąć wsparciem maksymalnie do 20 środowisk. Dzieci i młodzież ze środowisk ubogich, dysfunkcyjnych objęte będą opieką placówek wsparcia dziennego, prowadzonych przez organizacje pozarządowe, które zapewniają realizację socjoterapii, wsparcie specjalistów, dożywianie oraz organizację czasu wolnego. Kontynuowane będą działania w zakresie podnoszenia kompetencji rodzin tego wymagających w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji i poradnictwa oraz udostępnianie literatury fachowej. Przy udziale środków zewnętrznych, Ośrodek nadal będzie realizował projekt „Uwierz we własne siły”, koncentrując się na działaniach zmierzających do wzmocnienia rodzin z dziećmi m.in. poprzez: edukację w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym, dbania o higienę domu i rodziny oraz właściwej opieki nad dziećmi, motywowanie do terapii, aktywizację zawodową.

W ramach wzmocnienia rodzin o niskich kompetencjach rodzicielskich planuje się uruchomienie mieszkań treningowych. Dzięki tej formie wsparcia, rodziny zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej będą mogły, pod okiem specjalistów: asystenta rodziny, pracownika socjalnego, psychologa, uczyć się bezpiecznego dla dzieci, samodzielnego funkcjonowania.

Z pracą na rzecz rodzin nierozzerwalnie wiąże się konieczność zapewnienia specjalistycznej pomocy i wsparcia w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i innym dysfunkcjom. Przewiduje się rozszerzenie oferty Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie działań zmierzających do minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków oraz stosowania przemocy. Ośrodek zapewni także obsługę administracyjno-biurową Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Nadal realizowane będą działania zmierzające do zapewnienia wsparcia osobom niepełnosprawnym, w wieku senioralnym, cierpiącym na zaburzenia psychiczne i ich najbliższym. Ich realizacja odbywać się będzie przede wszystkim poprzez rozwój form wsparcia oferowanych przez pracownika na stanowisku ds. osób niepełnosprawnych, Dom Dziennego Pobytu „Przystań” oraz Centrum Wolontariatu. Inicjowane

będą działania zmierzające do wspierania i tworzenia miejsc aktywizacji mieszkańców w tym zakresie, jak np. kluby seniora.

W celu usprawnienia realizacji zadań oraz opracowania kompleksowej oferty pomocy w zakresie konkretnych problemów, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zaangażowani będą w działania zespołów zadaniowych o charakterze doradczym i inicjatywnym. Do ich zadań należy ustalanie kierunków działań do realizacji w określonych obszarach, dotyczących zarówno pracy z klientem, jak i wewnętrznej organizacji Ośrodka, bieżące monitorowanie i ewaluacja przyjętych założeń.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera się aktywnym udziałem sektora organizacji pozarządowych w realizacji własnych zadań, zadań publicznych Miasta oraz w rozwiązywaniu lokalnych problemów. W tym zakresie planuje się dalszy rozwój form współpracy i budowanie relacji partnerskich.

Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Świdnicy

Violetta Kalin

Zastępca Prezydenta

Waldemar Skórski

Prezydent Miasta

Wojciech Murdzek